

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

SPIEGELTJE AAN DE WAND

Monoloog

door

Liva Willems

Toneelfonds J. Janssens

Antwerpen - 1991

Nr. 1516

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TWEE tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel 4

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gecopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

cop. 1981 Toneelfonds J. Janssens/Liva Willems

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

DEKOR: Lege kamer waar kennelijk verhuis (iemand die komt) aan gang is. Enkele verhuisattributen, twee grote zitkussens, een kleiner kussen, een telefoon, een plant, een dik boek.

(N. op, stofdoek om het hoofd, stofjas aan, sleept met spiegel in kader, zet spiegel tegen de muur, af, komt op met laag taboeretje, zet de tel. erop. neemt tel. er weer af, zet tel. op boek, plaatst plant op taboeretje verzet kussen om al een sfeer van bewoont-zijn te kreëren, verwisselt met de plaats van de tel. als tel. rinkelt.)

(N. houdt even tel. in hand, aarzelt, neemt af, luistert.)

Nee, ik wil zeggen...je had me beloofd.... ik kon vandaag voortdoen hier. Dat je niet....

O nee, nog niet zoveel.

Nee, alles nog bij elkaar in de voorkamer. Praktisch alles.

'k Heb deze morgen zelfs mijn haarborstel niet geven....

Liever niet. Je moet zien hoe 't hier staat. Niks, niks in orde. Niks....

.....

Maar ik wou 't alleen doen. Dat vond ik niks erg.

Nu ga ik net wat dingen ophangen. Kwestie van woonbaarheid.

Toont zo kaal en.....

.....

Ik zei het je toch al. Nu kan het niet. Eerlijk waar niet, zoetje.....

.....

Natuurlijk. (zucht) Kunnen is maar een woord. Maar echt....enfin

'k wil zeggen....(roept) Moet je zien hoe 't hier staat. Enfin er staat nog niks.....

.....

Nee, dat is niet erg. Of ja, toch.... Ik heb maar drie vrije da.... (kijkt plots verbaasd in tel. die opgelegd word) Verrek.

Ja, natuurlijk, zo nijdig als een spin (bouwt na) Lieve Linda moet doen wat lieve....oh, zut hé (in tel.) Lekker kwaad, hée ? Hewel, 't zal je goed doen, zoetje (zet tel. met een smak op de grond, zet plant weer op taboeretje, zet taboeretje in 't midden van de kamer, tast in zak van stofjas, praat tot zichzelf)

(neuriet op wijs van Will Tura "sproetje")

Vrolijk.... ja, vrolijk ! (overdreven vrolijk) Ik ben vrolijk.
 Dat is iets dat ik zelf beslis. Ik ben vrolijk. Heel vrolijk zelfs.
 (Zegt het afwisselend tot een van de drie muren)

Jullie gaan me heel vrolijk zien. Ik ben heel vrolijk. Het gaat
 hier bruis... borrel.....barsten van vrolijkheid. Daar zal ik voor
 zorgen ! Voila. Nu weet je het (tot muur)

Een boel dingen komen hier niet meer binnen. (geforceerd blij)

Alleen nog maar blij zijn. Ik ga al die muren in 't geel....

En als de telefoon nog eens .... ik geef een geel antwoord.

En daarna voel ik me zoals nu. Me niet laten op de kop zitten.

Vrolijkheid maak 'k zelf. Dat kan ik, ja. Enne ... vergeten....

stom - weg vergeten, ja (haalt papiertje boven, stopt het weer
 weg) 'k heb het niet eens nodig. Ik kan 't zo.

(Neemt hoorn op, wacht even net of ze stem hoort, zucht diep,
 dan met luide, vaste stem, zonder aarzeling)

Ha, jij bent het. Nee, je weet dat ik verhuis. Vandaag en morgen
 heb ik voor mezelf nodig. Dat was de overeenkomst. Ik kom dus
 niet. Een dikke kus. Tot overmorgen.

(legt triomfantelijk de hoorn neer) Zo kan dat ook. Heb je mijn
 stem gehoord ? (verzet taboeretje, steekt tong uit naar tel. Af)

(N. op met groot (geschilderd?) portret van vader, plaatst het
 tegen de muur, af, op met landschap in kader, plaatst het tegen
 de muur, af, op met gereedschaps - koffertje, zet zich neer op
 de kussens, kijkt naar spiegel, portret en landschap, streelt
 kussen, praat ondertussen.) Verdomme, toch proberen hée ? En

't was zo afgesproken. Altijd opnieuw een toelating forceren.

Een kleintje, een grote. Maar forceren. Iets afgesproken... toch
 proberen. (plaatst tel. op kussen, zoekt in zak van schort, vindt
 papiertje, leest af, met forse stem.)

Nee, ik loop er niet meer in. Ik kom niet vandaag. Net wat je
 me ook bedreigt Ik heb recht op een stuk eigen leven. En je chan-
 tage kan me geen barst schelen. (denkt na, herhaalt) En al dat
 geklaag van jou kan me geen barst schelen. Bovendien is dat
 eeuwige zwichten van mij een (tel. rinkelt)

Gotverdomme ! Djuu ! Wat doe 'k nu ?

(blijft verstijfd naar tel. kijken, laat rinkelen, kijkt er naar,
 eerst koppig, doet dan haast auto - matisch stofjas uit, maakt
 hoofdhoek los, wil kamer uitgaan, herstelt zich, doet stofjas

weer aan, legt kussen boven op telefoon gaat op ander kussen zitten en stopt vingers in de oren, telefoon gerinkel stopt)

(N. kijkt of ze 't haast niet gelooft, legt hoofddoek over kussen met telefoon probeert te neurien, rommelt af en aan met landschap en spiegel, merkt dat ze briefje nog in hand houdt en legt het klaar op hoofddoek, dreigend tot telefoon onder kussen) :

Wacht als je 't nog eens waagt. Hier heb ik het, (zoekt spijkers neemt hamer, wil spijker slaan, telefoon rinkelt, laat alles vallen, neemt vlug briefje, ritst hoofddoek en kussen weg, neemt op, luistert, dan met ferme, geforceerde stem, aflezend van briefje) Nee, ik loop er niet meer in. Ik kom niet vandaag.

Met wat je me ook bedreig.... (laat zich onderbreken).....

In je chantage, bedoel ik. Enfin, je geklaag. Je, ik bedoel....

.....

Ja, er niet meer inlopen. Enfin, nee (aarzelt opnieuw)

Ja en laat mij ook eens uitspre.... ik wil iets ze.....(leest weer af) Ik heb recht op een stuk eigen le....

.....

Nee, 't is wel chantage eigenlijk.

.....

Dat weet je best. Dat je je gaat.... Ik moet komen, of.....

.....

Ja, of.... zeker. Daar zitten tonnen bedreiging in. Of. Twee lettertjes. 't Is een echt kruiswoordraadselwoord.

Wat is het zwaarst geladen woord ? (lacht vreugdeloos)

Twee letters. Of puntje, puntje, puntje. Die twee letters hebben me jaren doen marcheren. Nu niet meer. Nu wil ik hier blij zijn. Alles in 't geel en.....

.....

Ja, jaren. Drie en half. Dat is dus niet overdreven, hée ?

.....

Ik doe helemaal niet dramatisch. Als jij dreigt, dat is dramatisch Is dat soms niet veel dramati....(kijkt verbaasd in hoorn. Telefoon werd opgelegd, trekt schouders op, verfrommelt briefje, gooit de prop naar vaderportret, rommelt aan met hamer, portret, spiegel, praat bij zichzelf, toont angst)

Stel je voor dat ze...dat ze echt....(neemt knipsel uit andere stofjaszak, leest) In de Bondsrepubliek neemt het zelfmoordgedrag

hand over hand toe. Vooral bij jongeren tussen 16 en 21 jaar. Ha ! Telt niet meer voor haar. Ze is 25. En ze is Vlaams. Alhoewel dus van Germaanse stam (lacht met zichzelf) En ze was 21 toen ze 't voor de eerste maal.....Broertje lief kon toen 't vuile karweitje opknappen. Hij was er die keer op tijd bij. Zes maanden later en ik had mogen inspringen. Zoals toen in Knokke, verleden jaar. En die nonnen maar kijken, in 't hospitaal. Zo, zo, terwille van u zo'n wanhoopsdaad. En 't zelfde adres.... zo, zo... En u bent geen familie. Ha.... uw vriendin. Zij wonen ook allemaal onder elkaar op 't zelfde adres. Zuster Gertruda en zuster Aldegonda en soeur Hilaire en zuster Veronika. Die was lief. Zeker ook een van onze kant, ha ! ha ! .... Maar ze gaat 't weer proberen. Ik voel het. Het hangt in de lucht. Eens zal het haar lukken. Eens zal ik nee zeggen en ze zal.... En ik zei nee... Oh nee ! Verdoeme toch (gooit kussen door de kamer, doet gehaast stofjas uit, gooit hem neer, loopt af, komt weer op met jasje aan, zoekt) (kijkt naar telefoon.) Ik verwittig dat ik kom. Dat ik toch kom (neemt hoorn af, wil draaien, bedenkt zich, legt neer) Een dag ben ik hier en ik wil 't allemaal zelf regelen. En 't mislukt alweer. Zo heeft ze me altijd al gehad. Ik mag doodvallen als ik het nog doe. Laat zij maar doodvall.... God, wat zal ik janken als ze doodvalt.

En dat wil ik niet meer. (bevelend) Niet janken, Linda. Janken dat is afgelopen. Al die tranen. Voor niks. Het heeft je nooit iets geholpen (balt vuisten) Afgelopen. Vandaag begin je opnieuw. Dus niet janken. Niet voor jezelf. Maar ook niet voor haar. Afgelopen. Hard zijn. (met klein stemmetje) Nee, blij zijn. (zoekt in jaszak en merkt dat ze stofjas niet aan heeft. (af) (komt op met verfrommeld briefje dat ze openvouwt en met verstikte stem voorleest.) (Het zijn slogans over blijdschap en glimlachen.) o.a. Een glimlach doet wonderen. Een glimlach is de beste zalf. Wie blij is heeft de halve wereld. Blijdschap is de beste saus. Met blij-zijn kom je overal terecht.

(Zoekt plaats en spijkert briefje aan muur)

(kwaad) Phil Bosmans zou trots op me kunnen zijn. (Tot telefoon) Nee, ik zal niet janken als je daar in je kist ligt. En dat wou je, hée ? (tot telefoon) Ja, Maar je zult het niet meer meemaken. En dat wou je, hée ? Voor jou is 't uit dan. Je ziet me niet meer

huilen. En dat zou je zo graag willen, hée ? Slet ! Kreng !

Zal ik je eens wat zeggen ?

Het houdt mij meer bezig dan dat het jou bezig houdt. Ja, ik weet het, dat klinkt.... raar, maar 't is de waarheid. Jij wil het doen. Maar ik zal 't ondergaan. Jij weet wanneer. Ik weet niks. Misschien doe je 't nu. Of morgen. Of volgend jaar. 't Hangt altijd boven mijn hoofd. Dat is je macht. (wil op telefoon slaan, maar slaat naast telefoon op kussen) Machtswellustige slet !

Je denkt dat je zal lachen vanuit je graf, hée. Nee, meisje, daar is niets van. Je zult niks meer weten ! Je maakt niks meer mee.

Niks. Wacht ! Wacht ! (neemt boek van grond, zoekt bladzijde met briefje) Hier, Bern ! Eric Bern ! Ik ben ernaar gaan zoeken.

In jouw plaats. Jij kunt alleen maar dreigen. Terwijl ik er meer over wil weten. Ik ben geïnteresseerd in jou, snap je ? En daardoor werd ik papieren Linda, Linda met de knipsels (wijst naar muur waar slogans hangen) Linda van de slogans. Allemaal op stukjes papier. Mijn geloofsbrieven. Allemaal papieren poppetjes.

'k Ben er zelf een van. Linda, het papieren poppetje.

Ze hangt met snippers aan elkaar. Luister dan. Dat zegt Eric Bern. In "games people play". Luister (leest voor) het is een waanidee van het kind. (tot telefoon) Het kind in jou, dat bedoelt hij. (leest voor) Het kind meent dat het alles wat het tekort kwam aan positieve aandacht zal bekomen na zijn dood. Fantazievoorstellingen van wenende familieleden rond het eigen doodsbed zijn zeer frequent. (klapt boek dicht) En dat klopt ! (denkt na) Eigenlijk zou je dat toch moeten weten. Dat is 't laatste dat ik nog wil doen voor jou. Hewel, als 't nog niet te laat is, dan zal ge 't weten. Want komen doe ik niet (doet jasje uit, gaat zitten, tot telefoon op kussen) Ik wil het je voorlezen. Ja, ik zal het je voorlezen. Met de nadruk op waanidee. Je zal opkijken (neemt hoorn af, draait nummer) Kinderdromen. Ze staan te snikken rond mijn baar. Geen confort. En ik lig daar en geniet ervan. (probeert opnieuw nummer te draaien, wat vlugger) Je neemt niet af, hée ? Je weet dat ik een klein dwaas kinderzeepbelletje ga stukprikk.... ofwel is 't al gebeurd. Het doosje gaat overal mee. Kan getoond worden van tijd tot tijd. Kijk 'ns Linda Mijn pilletjes... en ik beef.... zoals nu. Dat ik je zal vinden. Zo. (gaat achterover liggen) Of zo. (andere houding) Of dit (met hoorn van telefoon in hand)

In een laatste wanhopige poging. Zo wat à la Marilyn, dat zou iets voor jou zijn....En je lief broertje of ik... Wij zijn de enigen die erin tuinen (legt hoorn weer op telefoon) De anderen zeggen: stik ! En gelijk hebben ze. Offe (krijgt er plezier in) je ligt gewoon op de grond (doet het niet meer na, legt kussen neer, staat op, en doet of ze plots lijk vindt.)

Zo. Geradbraakt. Je viel. Je liet je vallen of zoiets. Ho, ze is dood ! Er was al een rat die aan je vingers knaagde. De vinger met ring met de groene steen. Ja, ja, ratten zijn vlug. Daar gaat je mooi lijk. En ik heb je zo gevonden. Mooi hoor. Eerst jaag ik natuurlijk de rat weg. Kkssjtt....weg ! (tot rat) Nee ! Straks ! Ik moet de politie verwittigen en de begrafenisondernemer. Dat duurt zeker een uur. Dan kan je ervan profiteren.

Rustig nog een vingertje. Daarna gaat ze de kist in en moet j'eraf blijven. Ksstt....dus. (weer tot lijk) Ho, Marleen, mijn liefde ze heeft het dus gedaan.

Na al die jaren dreigen. Is ze wel echt....of speelt ze weer ? (neemt spiegel van wand, houdt spiegel voor kussen) Niks. Geen adem meer. 't Is echt. 't Is echt. Merk je 't op dat ik kwam ? Nee, je ziet niets meer.

(houdt weer spiegel voor aan kussen) Je ziet jezelf niet eens. Dode vissenogen. Wacht, 'k doe ze dicht (met vroom gebaar) Zo. En nu, (vouwt handen z.g. van lijk) nu moet je iets in handen hebben. (legt spiegel z.g. in handen van lijk) (komt kwaad dicht tot bij spiegel, zoet zichzelf, staart, herneemt zich)

O god, hoe kon ik, (springt recht) Marleen, vergeef me.

Ik wou niet... Als je 't nu echt doet is 't mijn schuld. Door dit hier. (schudt woest met kussen) Soms wil ik je echt dood, snap je dat ? Als 't allemaal te zwaar wordt. En er is een deel in mij dat het niet wil. Maar ik weet niet wat 't grootste stuk is. (is "vriendelijk" met kussen) Nee, ga nog niet dood, blijf dat is een deel (geeft kussen een trap) Krepeer maar ! Krepeer zek ik je ! (kalm plots) Dat is 't ander deel. Ik hou van je. (streelt kussen A)

En ik haat je. (schopt kussen B)

(gaat tussen de twee kussens zitten) Daar zit ze dan, Linda. In twee stukken getrokken. Die heeft er genoeg van (wijst B kussen) Die houdt nog altijd van je. (wijst A kussen) Die voelt zich

schuldig aan moord. (wijst B kussen.) Die zou je door dik en dun verdedigen. (wijst A kussen) (gaat op elk van de kussens zitten) Voilà. Schuldig. Voilà. Niet schuldig. (verandert nogmaals van plaats) Schuldig. Niet schuldig. Zo'n eenvoudig spelletje. (weer op B kussen als telefoon rinkelt) Dat is ze. En ze leeft nog. (wacht even, dan stil) : 't Is toch iemand anders. Voor Jos Vandeputte. Nee, die woont hier niet meer. Al drie keer vandaag... (telefoon blijft rinkelen, N. haakt af, schuift naar achter op B kussen).....

Je dacht dat 'k toch zou komen hée ? Hewel, nee.....

Geen zin, nee.

.....

Natuurlijk....(gaat op A kussen zitten) natuurlijk, hou ik van je. 'k Zal altijd van je houden. Dat weet je ook.

En 't is stom genoeg van me. Ontzettend stom. Maar 'k blijf van je.... (legt hoorn even neer, denkt na) Ja....altijd.... (roept) Stom ! Stom van mij !

.....

(Vlug op B kussen) Nee, ik wil niet. Ik ben je schoothondje niet meer. Nooit meer ! Begrijp je ? (roept weer) Nooit !

.....

Chantage.....Krepeer maar 't doet me niks.... of wel.... O God. (gaat tussen A en D kussen in zitten) Het doet me wel iets. (bij zichzelf niet in telefoon wijst) Ik voel me godverdomme schuldig op alle twee. Daar als je 't zou doen (wijst op B kussen) Daar als ik me weer zou laten chanteren. (wijst op kussen) (legt twee kussens boven op elkaar, zet er zich demonstratief op neer, trekt schouders op) Schuldig ben ik toch .... altijd .... 'k zit in de val.... dus kan ik net zo goed.

.....

Weet je wat, ik kom. Als je me belooft dat je het niet doet onder-tussen. Dat ik je niet vind. Dat zou ik te vreselijk vin.....

.....

Nee, je ligt plat op de grond. Je armen zijn open .... zo.... (wijst, moet hiervoor telefoon even neerleggen)

En aan je vingers hebben de.... nee, dat zeg ik liever niet. Kijk zelf maar (houdt spiegel voor telefoon) Zie je het ? (zet spiegel neer.)

.....